

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری: ۱۵ دقیقه

نام آزمون: فنون دوازدهم عروض و قافیه تستی

تاریخ آزمون:

۱ وزن بیت زیر کدام است؟

«ای ساقی از آن پیش که مستم کنی از می

من خود ز نظر در قد و بالای تو مستم»

- ۱ مستفعلٌ مستفعلٌ مستفعل فع ۲ مفعولٌ مفاعیلٌ مفاعیلٌ فعولن ۳ مستفعل فاعلات مستفعلٌ فع ۴ مفعول مفاعیلن مفاعیلن فع

۲ در هیچ یک از گزینه‌های زیر حذف همزه وجود ندارد، به جز بیت گزینهٔ

- ۱ بر خاک چو نام او نویسم
 ۲ بهر هر کشتهٔ او جان ابد گر نبود
 ۳ امروز در جمال تو خود لطف دیگر است
 ۴ سیب را بو کرد موسی جان بداد
 ۱ هر پارهٔ خاک حور و حوراست
 ۲ جان سپردن بر عاشق ز چه آسان شده است
 ۳ امروز هرچه عاشق شیدا کند سزاست
 ۴ بازجو آن بو ز سیستان کیست؟

۳ نشانه‌های هجایی زیر، تقطیع هجایی کدام بیت است؟

« - UU - U - U - UU - »

- ۱ پرده برانداز که نتوان نمود
 ۲ تا به جفایت خوشم، ترک جفا کرده‌ای
 ۳ دل ز غمت آخرم به ناله درآمد
 ۴ رهنم ایمان من شد نازنین تازه‌ای
 ۱ قطع نظر از رخ زیبای تو
 ۲ این روش تازه را تازه بنا کرده‌ای
 ۳ من که ننالیده‌ام ز هیچ عذابی
 ۴ رفتم از کیش مسلمانی به دین تازه‌ای

۴ در کدام بیت شاعر از دو اختیار شاعری «حذف همزه» و «تغییر کمیت مصوت‌ها» استفاده کرده است؟

- ۱ فقر ظاهر مبین که حافظ را
 ۲ تو و طوبی و ما و قامت یار
 ۳ دور مجنون گذشت و نوبت ماست
 ۴ من که باشم در آن حرم که صبا
 ۱ سینه گنجینهٔ محبت اوست
 ۲ فکر هر کس به قدر همت اوست
 ۳ هر کسی پنج روز نوبت اوست
 ۴ پرده‌دار حریم حرمت اوست

۵ وزن بیت زیر کدام است؟

«چندان که توانم من گریان ز فراق

زان لب که به یک خنده جهان پُر ز شکر کرد»

- ۱ مستفعل مستفعل مستفعل مستف ۲ مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن
 ۳ مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن ۴ مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

۶ خاقانی در آغازین رکن هر دو مصراع کدام بیت، از اختیارات وزنی استفاده کرده است؟

- ۱ به جهان پشت مبندید به یک صدمت آه
 ۲ گریه گر سوی مژه راه نیابد مژه را
 ۳ نه، نه، چشم پس از این خواب میناد به خواب
 ۴ همه هم‌خوابه و همدرد دل تنگ مفید
 ۱ مهرهٔ پشت جهان یک ز دگر بگشایید
 ۲ ره سوی گریه، کز او نیست گذر بگشایید
 ۳ ور ببیند رگِ جاننش به سهر بگشایید
 ۴ مرکب خواب مرا تنگ سفر بگشایید

۷ اولین رکن کدام بیت، در هر دو مصراع مشمول اختیارات وزنی شده است؟

۱ به وفای دل من ناله بر آرید چنانک	چنبر این فلک شعوده گر بگشایید
۲ به جهان پشت میندید و به یک صدمت آه	مهره پشت جهان یک ز دگر بگشایید
۳ سیل خون از جگر آرید سوی باغ دماغ	ناودان مژه را راه گذر بگشایید
۴ خبر مرگ جگر گوشه‌ی من گوش کنید	شد جگر چشمه‌ی خون چشم عبر بگشایید

۸ وزن بیت کدام گزینه قابلیت دوگونه تقسیم‌بندی هجایی ندارد؟

۱ با قامت او هر که نشاند پس از این سرو	بسیار کند سرزنش آن سرو که کشته است
۲ بر یک دل مستمند سرگردان	صد درد و بلا گماشتن تا کی؟
۳ ما را دلی است گمشده در چین زلف تو	اکنون که حال با تو بگفتیم بازیاب
۴ رنج که بردیم باد برد و تلف گشت	سعی که کردیم هرزه بود و هبا شد (تلف شد)

۹ در بیت زیر کدام اختیار شاعری وزنی دیده می‌شود؟

«سعدی از اخلاق دوست هر چه بر آید نکوست کو همه دشنام گو کز لب شیرین دعاست»

۱ حذف همزه	۲ بلند به حساب آوردن هجای کشیده پایانی
۳ تبدیل مصوت بلند به کوتاه در رکن اول مصراع اول	۴ ابدال

۱۰ در همه گزینه‌ها به جز اختیار شاعری زبانی و اختیار شاعری وزنی وجود دارد.

۱ بسی حله آورد و ببرید و دوخت	به نوروز خیاط باد صبا
۲ ز اصحاب ایشان که یک سر بُدند	برهنه‌تن و مفلس و بینوا
۳ به دست یکی بست زیبا نگار	به پای یکی بست رنگین حنا
۴ یکی را به بر ارغوانی سلب	یکی را به تن خسروانی ردا

۱۱ در کدام بیت تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه رخ نداده است؟

۱ برق وی از وادی موسی بجست	لمعه نور آمد از آتش به دست
۲ موسی طور عشقم در وادی تمنا	مجروح لن ترانی چون خود هزار دارم
۳ فرعون وار لاف انالاحق همی زنی	و آنگاه قرب موسی عمران آرزوست
۴ بدید آن چه موسی بجست و ندید	شنید آن چه موسی چنان کم شنید

۱۲ وزن همه گزینه‌ها به جز گزینه درست است.

۱ از آفتاب عشق نگرید رنگ من / آتش چه پختگی به ثمر می‌دهد مرا
(مستفعلن مفاعلاً مستفعلن فَعْل)
۲ از کوه غم اگر چه دوتا گشته قامتم / نشکسته است آبله در زیر پا مرا
(مفعول فاعلاً مفاعیل فاعلن)
۳ همین است پیغام گل‌های رعنا / که یک کاسه کن نوبهار و خزان را
(فعولن فعولن فاعولن فَعْل)
۴ سخت می‌خواهم که در آغوش تنگ آرم تو را / هر قدر افشرده‌ای دل را بیفشارم تو را
(فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن)

۱۳ در همه ابیات به استثنای بیت اختیار شاعری زبانی تبدیل مصوت بلند به کوتاه صورت گرفته است.

۱ بگذار اگر این بار سر از خاک بر آرم	بر شانه تنهایی خود سر بگذارم
۲ از حاصل عمر به هدر رفته‌ام ای دوست	ناراضی‌ام، اما گله‌ای از تو ندارم
۳ ای کشتی جان حوصله کن می‌رسد آن روز	روزی که تو را نیز به دریا بسپارم
۴ در سینه‌ام آویخته دستی قفسی را	تا حبس نفس‌های خودم را بشمارم

۱۴ وزن بیت کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

۱ غلام قامت آن لعبتم که بر قد او	بریده‌اند لطافت چو جامه بر بدنش
۲ باران چون ستاره‌ام از دیدگان بریخت	رویی که صبح، خیره شود در صباحتش
۳ فردا که سر از خاک برآرم اگر تو را	بینم، فراغم بود ز روز رستخیز
۴ من در وفا و عهد چنان کند نیستم	کز دامن تو دست بدارم به تیغ تیز

۱۵ وزن بیت «هر آن که جانب اهل خدا ننگه دارد/ خداهش در همه حال از بلا ننگه دارد» با کدام گزینه یکسان است؟

۱ آن که از سنبل او غالیه تابی دارد	باز با دلشدگان ناز عتابی دارد
۲ زر از بهای می اکنون چو گل دریغ مدار	که عقل کل به صدت عیب متهم دارد
۳ رو بر رهش نهادم و بر من گذر نکرد	صد لطف چشم داشتم و یک نظر نکرد
۴ به سعی خود نتوان برد پی به گوهر مقصود	خیال باشد کاین کار بی‌حواله برآید

۱۶ وزن کدام بیت «رمل مثنی محذوف» است؟

۱ زندگی زیباست ای زیباپسند	زنده‌اندیشان به زیبایی رسند
۲ هین ز همراهان و منزل یاد کن	پس بدانک هر دمی ما می‌رویم
۳ از طلا بودن پیشیمان گشته‌ایم	مرحمت فرمود ما را مست کنید
۴ روز بازار جوانی پنج روزی بیش نیست	نقد را باش ای پسر کآفت بود تأخیر را

۱۷ نام وزن مقابل کدام مصراع، نادرست است؟

۱ بتا بس ناجوانمردی خدایم بر تو داور باد (هزج مثنی سالم)	۲ ز بیداد عشقت به فریاد آیم (مقارب مثنی محذوف)
۳ ساقیا دانی که مخموریم در ده جام را (رمل مثنی محذوف)	۴ هم دیده داری هم قدم هم نور داری هم ظلم (رجز مثنی سالم)

۱۸ در تمامی ابیات زیر اختیار شاعری «قلب» یافت می‌شود؛ به جز

۱ ناز گنی، نظر کنی، قهر کنی، ستم کنی	گر که جفا، گر که وفا، از تو حذر نمی‌کنم
۲ راضی چو به رزق خویش بودم	از سفره کس نان نرُبودم
۳ از سر غیرت هوا چشم ز خلق دوختم	پرده روی تو شدم پرده من چرا دری
۴ کیسه هنوز فربه است با تو از آن قوی‌دلم	چاره چه خاقانی اگر کیسه رسد به لاغری

۱۹ کدام مصراع با «امشب ای ماه به درد دل من تسکینی» هم‌وزن نیست؟

۱ در وفای عشق تو مشهور خوبانم چو شمع	۲ کاهش جان تو من دارم و من می‌دانم
۳ وضع دوران بنگر ساغر عشرت برگیر	۴ بامدادان که ز خلوتگه کاخ ابداع

۲۰ در همه گزینه‌ها، به جز گزینه از اختیار وزنی در رکن اول بیت استفاده شده است.

۱ خیز و در کاسه زر آب طربناک انداز	پیش تر زان که شود کاسه سر، خاک انداز
۲ عاقبت منزل ما وادی خاموشان است	حالی غلغله در گنبد افلاک انداز
۳ چشم آلوده نظر از رخ جانان دور است	بر رخ او نظر از آینه پاک انداز
۴ به سر سبز تو ای سرو که گر خاک شوم	ناز از سر بنه و سایه بر این خاک انداز